

JORNADES DOCENTS
INTERNACIONALS

LIDERATGE
FEMENÍ EN EL
MÓN GRECOROMÀ

24 i 25 de novembre de 2022

SALA D'ACTES

FACULTAT DE FILOSOFIA I LLETRES, UAB

ORGANITZACIÓ

Dra. Marta Oller (Filologia Grega) | Marta.Oller@uab.cat

Dra. Gemma Puigvert (Filologia Llatina) | Gemma.Puigvert@uab.cat

COL·LABORACIÓ

Universitat Autònoma de Barcelona - PIU 2020, Projecte Premi
Excel·lència Docent UAB

Deganat de la Facultat de Filosofia i Lletres (UAB)

Màster universitari de la Mediterrània Antiga (UAB-UOC-UAH)

Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana (UAB)

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

El món clàssic ha estat un món pensat i descrit per homes. En la major part dels textos que ens han arribat, **el domini dels homes és aclaparador**, tant pel que fa als **personatges** de què parlen com als **aspectes** que s'hi tracten, sovint vinculats a àmbits de la vida pública (la política, la guerra, les lleis, el comerç, etc.) en què la dona tenia un paper molt reduït o inexistent. El **silenciament de les dones** (*tacitae, mutae*) és significatiu i ens ha de servir per descriure alguns aspectes típicament associats amb el femení.

A les **dones** se'ls reservaven **diverses virtuts**, entre les quals l'**obediència** i la **fidelitat**, i d'elles s'esperava un **compromís** total en la **cura de la llar**, la **reproducció** i la **criança**. Si bé compartien amb els homes una sola virtut, l'astúcia (mètis), aquesta era tinguda per una forma d'intel·ligència inferior al lògos, exclusivament masculí. I quan depassaven certes esferes considerades típicament masculines, com la del poder públic, i intentaven exercir el lideratge, corrien el risc de ser connotades negativament ja fos per la seva **manca de control** o pel seu **comportament contra natura** (*impotentia mulierum*). Això no obstant, quan una amenaça se cernia sobre la ciutat, la seva participació en la defensa de la comunitat no només era benvinguda, sinó exigida com un deure, pel qual, a més a més, **no solien rebre un reconeixement** particular.

No és gens fàcil, doncs, tal com afirma M. Beard, fer encaixar les dones en una estructura que ja està codificada com a masculina, i això és el que sovint les ha fet invisibles al llarg dels anys. Ara bé, més enllà de l'àmbit domèstic i familiar, **alguns textos**, potser pocs i sens dubte mal coneguts, ens **parlen de dones que actuen i fins i tot triomfen en espais de poder tradicionalment considerats com a masculins**. En aquestes jornades docents, ens proposem **reflexionar sobre les vides i les actuacions d'algunes d'aquestes dones** amb l'objectiu de **restaurar-ne la memòria, reivindicar-ne el protagonisme** que la història massa freqüentment els ha negat, i **transmetre'n el llegat** a les noves generacions d'estudiants de l'Antiguitat.

Els **diferents eixos temàtics** sobre els quals reflexionarem en aquestes jornades seran els següents:

- La participació de **la dona en l'àmbit públic** en les fonts literàries, epigràfiques i arqueològiques
- **Situació jurídica i social** de les dones a Grècia i a Roma
- Dona i **mediació** política i comercial
- El paper de la dona en la **successió dinàstica**
- Dona, **religió i poder**
- Les dones i la **guerra**
- Els **negocis** de la dona
- El poder del **sex**

24 DE NOVEMBRE DE 2022

09.00-09.30h Inauguració de les Jornades (Benvinguda de la Degana de la Facultat de Filosofia i Lletres, Dra. Margarita Freixas, de la Directora de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, Dra. Maria Prats, del Director del Departament, Dr. Antoni Iglesias, i de les organitzadores: Dres. Marta Oller i Gemma Puigvert.

SESSIÓ 1. Modera: Marta Oller

9.30-10.30h **Altay Coskun** (University of Waterloo, Ontario) : *Agency, Representation, and Dynastic Succession The Role of the Hellenistic Basilissa*

10.30-11.00h **Sergi Grau** (Universitat de Barcelona, Institut Català d'Arqueologia Clàssica): *L'estereotip de la dona a les 'Converses de meuques' de Llucià de Samòsata*

11.00-11.30h **Pausa-Cafè**

SESSIÓ 2. Modera: Gemma Puigvert

11.30-12.00h **Ma. José Hidalgo de la Vega** (Universidad de Salamanca): *Zenobia de Palmira, reina poderosa en tiempos convulsos*

12.00-13.00h **Manel García** (Universitat de Barcelona): *Els sacerdots del temple: Dones filòsofes i raó patriarcal al món grecoromà*

13.00-13.30h **Discussió**

14.00-15.30h **Pausa-Dinar**

SESSIÓ 3. Modera: Cándida Ferrero

15.30-17.30h Presentacions de TFG, TFM i tesis en clau de gènere

15.30-15.45h **Aina Camí** (Escola Setelsis, Solsona; Màster UOC-UAB-UAH): *'Pudica', 'potens', 'atrox': caracterització de dones al poder a les fonts primàries*

15.45-16.00h **Sofia Oliva** (Màster UAB): *La mirada de i cap a la Medusa*

116.00-16.15h **Maria Navarro** (IES Polinyà, Polinyà; Màster UB): *La sacerdotessa de la polis. Estudi de les fonts literàries i epigràfiques al voltant de la sacerdotessa d'Atena Pòlias a Atenes*

16.15-16.30h **Judit Benavides** (Institut Montserrat Roig, Terrassa): *'Mulieres plussciae et nocturnae'*

16.30-16.45h **Isabel Borguñó** (Generalitat de Catalunya): *La mujer en la dirección y organización de la actividad laboral: un estudio comparado de las tablillas micénicas y los poemas homéricos*

16.45-17.00h **Discussió**

17.00h **Cloenda**

20.00h **Sopar - Hotel Campus**

25 DE NOVEMBRE DE 2022

SESSIÓ 1. Modera: Marta Oller

9.00h-10.00h **Violaine Sebillotte-Cuchet** (Université de Paris 1 Panthéon-Sorbonne): *Artemisia, a woman at war in the ancient Aegean sea. Multiple (male) voices*

10.00h-10.30h **Rosa María Cid** (Universidad de Oviedo): *Luchas femeninas y poder político en el siglo I a.d.C. Sempronia, Fulvia y Hortensia*

10.30h-11.00h **Dolores Mirón** (Universidad de Granada): *De lo doméstico a lo público: imagen y agencia de las reinas del Pérgamo helenístico*

11.00h-11.30h **Pausa-Cafè**

SESSIÓ 2. Modera: Gemma Puigvert

11.30h-12.00h **Irene Mañas** (Universidad Nacional de Educación a Distancia): *Las mujeres en la relación epistolar entre Frontón y Marco Aurelio. Cartas y silencios*

12.00h-12.30h **Roser Homar** (Universitat de Barcelona): *Els mèrits de les dones segons Plutarc: les dones, agents eficaces per a l'èxit polític del seu poble*

12.30h-13.30h **Marina Picazo** (Universitat Pompeu Fabra): *Poder, autoridad y agencia de las mujeres en el mundo antiguo*

13.30h-14.00h **Discussió**

14.00h-15.30h **Pausa-Dinar**

SESSIÓ 3. Modera: Agnès García Ventura

15.30h-17.30h Presentacions de TFG, TFM i Tesis en clau de gènere

15.30h-15.45h **María Concepción Matías** (IES Ciudad de Haro, Haro): *'Odi et amo'. La mujer en las defixiones eróticas del África romana*

15.45h-16.15h **Maria Pellissé** (Màster UB): *La figura de la dona en Tit Livi. Anàlisi dels 10 primers llibres de l'obra 'Ab urbe condita'*

16.15h-16.30h **Sergi Estorch** (IES Severo Ochoa, Esplugues de Llobregat): *Empoderament femení en el món grec antic: un estudi del 'Mulierum uirtutes' de Plutarc, els 'Estratagemes' (llibre VIII) de Pol·lí i l'anònim 'Tractatus de mulieribus'*

16.30h-16.15h **Rut Rodeja** (INS de Celrà, Celrà): *Les veus silenciades de la literatura llatina*

16.15h-16.30h **Susana Monje** (Màster UOC-UAB-UAH): *Amazonas: la olvidada dimensión religiosa de un mito central griego*

16.30h-16.45h **Discussió**

17.00h **Cloenda**

ORGANITZACIÓ

Dra. Marta Oller (Filologia Grega) | Marta.Ollere@uab.cat

Dra. Gemma Puigvert (Filologia Llatina) | Gemma.Puigverte@uab.cat

COL·LABORACIÓ

Universitat Autònoma de Barcelona - PIU 2020, Projecte Premi Excel·lència
Docent UAB

Deganat de la Facultat de Filosofia i Lletres (UAB)

Màster universitari de la Mediterrània Antiga (UAB-UOC-UAH)

Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana (UAB)